

کلیات راجع به لوسمیها

نگارش

دکتر حسین قدیمی

مقدمه راجع به لوسمیها

لوسمی افزایش فوق العاده لوکوسیت های خون است این افزایش فاحش از رشد غیرطبیعی نسج سازنده گلبول سفید (۱) حاصل میشود و چون نسج مزبور به تندی و عجله گلبول میسازد بسیاری از این گلبولها نابالغ هستند و اگر نسج سازنده لنفوسیت مورد ابتلاء باشد لوسمی لنفوئید است و چنانچه نسج سازنده می بلوئید (۲) مبتلا گردد لوسمی می بلوئید نامیده میشود در بعضی موارد گلبولهای نابالغ در خون مشاهده میشود ولی عده گلبولهای سفید تغییر نیافته است و بهمین مناسبت آن را لوسمی آلوسمیک (۳) مینامند. حال اگر این گلبولهای نابالغ از نوع گلبولهای می بلوئید باشند لوسمی آلوسمیک می بلوئید و چنانچه از جنس گلبولهای لنفوئید باشند لوسمی آلوسمیک لنفوئید نامیده میشود. بالاخره ممکن است نسج سازنده مونوسیت آسب ببینند و در این صورت لوسمی مونوسیت (۴) نامیده میشود این حالت کمتر اتفاق می افتد از اینها گذشته ابتلاء مگا کار یوسیت (۵) ها مشاهده شده است. سیر لوسمی ممکن است آنقدر حاد باشد که مرگ بیمار در چند هفته حتی چند روز فرارسد ولی عموماً سیر بیماری طولانی و مرض مزمن است در موارد حاد که چندین مورد آن در بخش اطفال بیمارستان رازی تشخیص

۱ - tissu leucopoïétique ۲ - myéloïde

۳ - leucemie aleucemique ۴ - leucemie monocyttaire

۵ - mega Kariocyte

داده شده بیشتر لوکوسیتها بسیار نابالغند و سلولهای ممتاز و خاص این نوع میلو بلاست و لنفو بلاست یا منو بلاست میباشد .

علت بیماری

بعضی از دانشمندان لوسمی را یکنوع انفکسیون انگاشته اند و بعضی دیگر آنرا یکنوع سرطان تصور کرده اند . طرفداران هر یک از دو فرض دلائلی در اثبات مدعای خود بیان میکنند و ما اجمالا این دو نظریه را مورد مطالعه قرار میدهیم .

۱ - فرضیه عفونی

عناصر خونی کما و کیفا در هنگام عفونت تغییر مییابد . شماره لوکوسیتها معمولا زیاد میشود و گاه بیکصد هزار میرسد . فرمول لوکوسیتتر تغییر مییابد بالاخره در بعضی موارد چند میاوسیت و احیانا میلو بلاست در خون مشاهده میشود . تشابه این تغییرات با آنچه در لوسمی مشاهده میشود فرضیه عفونی بیماری را مطرح میکند . از طرف دیگر لوسمی مرغها بمرغها قابل انتقال است و این انتقال بوسیله تزریق عصاره صافی شده (فاقد سلول) نسوج مرغ مبتلا به مرغ سالم صورت میگیرد . و ادامه این عمل یعنی انتقال بیماری از مرغ نانی بمرغ نالت نیز مقدور است ولی این لوسمی بحیوانات دیگر قابل انتقال نیست . لوسمی لنفوئید موشها بوسیله تزریق خون موش مبتلا به موش سالم انتقال پذیر است . ولی تزریق داخل وریدی خون لوسمییک در انسان ایجاد بیماری نکرده است . و با تزریق خون یا نسج مبتلا انتقال لوسمی انسان به حیوانات تا کنون ممکن نشده است . موارد فامیلی بیماری خیالی بندرت دیده است پتری^(۱) موضوع را کاملا تحت مطالعه قرار داده و مطبوعات نفیسی

در این موضوع منتشر ساخته است. از میان سی و سه موردی که «پتری» ذکر میکند یازده مورد دخالت این عامل و فامیلی بودن بیماری بسیار واضح و آشکار بوده است.

از اینها گذشته کلسی^(۱) و اندرسن^(۲) در سال ۱۹۳۹ موضوع ارثی و مادرزاد بودن بیماری را مورد مطالعه قرار دادند و نه مورد لوسمی مادرزاد محتوم را ذکر کردند که از میان آنها هشت لوسمی میلوئید و یک لوسمی لنفوئید بوده است با همه اینها دلائل انتقال مستقیم بیماری در انسان هنوز آنقدرها قوی نیست و نمیتوان فرض اتفافی بودن موارد مذکوره را از نظر دور داشت.

محققین برای یافتن میکروب مفروضه بیماری سعی فراوان کرده اند و میکروبهای مختلفی را بعنوان عامل بیماری یافته و معرفی کرده اند ولی هیچیک از میکروبها در تمام موارد دیده نمیشود و انتقال بیماری هم بوسیله هیچیک از آنها میسر نگشته است.

وارد^(۳) در سال ۱۹۱۷ رابطه مادر را با فرزند از نظر لوسمی مورد مطالعه قرار داد و مشاهده نمود که مادران مبتلا اطفال سالم ببار میآورند و از طرف دیگر کودکانیکه در چندماه اول زندگی مبتلا به لوسمی میگرددند در والدین آنان آثار بیماری نبوده است. بالاخره لوسمی مرغها مخصوص نژاد خود آنهاست و انتقال سرطان مرغها بوسیله تخمها صافی شده فاقد سلول نیز مشابهت کاملی با این مورد دارد.

۴ - فرضیه سرطانی

مشی بیماری لوسمی شباهت تامی بمشی سرطان دارد سلولهای لوسمیك در انساج داخل میشوند و باعضاء مختلفه هجوم میآورند و مانند

سلولهای سرطانی تولید تو مرفهائی میکنند. گذشته از اینها متابولیسم سلولهای لوسمیك مانند متابولیسم سلولهای سرطانی است. در بعضی موارد عده کروموزمهای^(۱) سلولهای لوسمیك نصف عده کروموزمهای سلولهای طبیعی است. این بیماری هم مثل سرطان مرگک محتومی در پی دارد مواردی هم دیده شده است که بیماری حد فاصلی بین سرطان و لوسمی بوده است. بالاخره موادی مانند قیر و بنزولواندول که ایجاد سرطان میکنند در حیوانات و در بعضی موارد در انسان تولید لوسمی کرده اند.

اما تجارب اسرائیل^(۲) در سال ۱۹۴۰ پایه این فرض را تا اندازه ای متزلزل کرده است این دانشمند سلولهای لوسمیك را خارج از محیط بدن^(۳) رشد داده است و مشاهده نموده که سلولهای مزبور بر شدو حالت طبیعی بر میگرددند.

نگارنده در اینجا موقع را مغتنم می شمارد و دلیل دیگری بر اثبات فرضیه سرطانی ذکر میکند یعنی تاریخچه بکار بردن اورتان^(۴) درد و مورد لوسمی باردیگر احتمال منشأ سرطانی لوسمی را مطرح میسازد. اورتان در سرطان تجربی حیوانات مؤثر است بکار بردن آن در سرطان انسان حسن اثر دارد و علاوه بر آن ایجاد لوکوپنی^(۵) میکند و بالاخره تجویز آن در لوسمی واضحاً شماره لوکوسیتها را پائین میآورد. خلاصه آنکه این دارو در سرطان مسلم حیوانی مؤثر است و در لوسمی انسان که احتمالاً مرضی است از نوع سرطان اثر واضحی دارد. آیا اثر مشابه این دارو در دو بیماری مختلف حاکی از قرابت این دو بیماری نیست.

بالنتیجه لوسمی، سرطان لوکوسیت های خون نمیشد.

۱ - chromosome ۲ - Israills ۳ - invitro ۴ - urethane

۵ - leucopenie

تا هنگامیکه از نظر فارماکودینامیک انفکاک و تجزیه اثر اورتان در دو بیماری مذکور ثابت نشود پیدایش این درمان جدید خود دلیل خوبی است بر اینکه لوسمی منشأ سرطانی دارد. حسن اثر اورتان یا ترکیبات یا مشتقات آن در بعضی سرطان‌ها بخصوص سرطان پستان باز از راه دیگر موید این مدعا است.

Downloaded from tumj.ums.ac.ir on 2024-07-24